בַּאָר הַנוֹלַה

ה"ל מ"ל כא וכרעת הַרִייף שָׁם. וֹ רֹאיישׁ פֵּרֵק בַּעָרָא רְתַעֲנָיִּתְ. זְ סְּכָּה כה. זו שם כר. ט רבנו יְרֶחֶם בְּשֵׁם ר' נְפִּים וְהַנֶּהוֹת אָשְׁרִי בְּשֵׁם אוֹר ה. האָבַל (פו) בִּיוֹם (? °רָאשׁוֹן (יי) אָסוּר לְהָנִיחַ תִּפְלִין, (יח) מָכָּאן וְאֵילַךְ (כּ) (יט) חַיָּב אֲפִלּוּ בָּאוּ (כּ) פָּנִים וֹ. יבּתִשׁעַה בָּאָב (בּא) תַיָּבִין בִּתְפִלִּין: (יְעַיֵן לְקַמֶּן סִימֶן תקנה): זֹ. חֹיְחָתָן וְשׁוֹשְׁבִינְיוֹ (פַרוּשׁ, רַעֵיו הַשְּׁמֵּחִים עִמּוֹ) ^(כב)וְכַל בְּנֵי תָפַּה ^(כנ)פָּטוּרִים, מְשׁוּם דְשָׁכִיתַ שָׁכִרוּת וְקַלוּת רֹאש: ח. * "בּוֹתָבֵי תִפִּלִּין וּמְזוּזוֹת, * הֶם (חֹ(בר) וְתַבַּרִיהֵם (כר) וְתַבַּרִיהֵם (כר) וְתַבָּרִיהָם (כר) פָּטוּרִים ימֶהֲנָחַת תָּפִּלִּין כָּל הַיּוֹם זוּלֵת בִּשְׁעַת קָרִיאַת שָׁמֵע וּתְפַלָּה. הגה * וְאָס הָיוּ ^{(בו) *} צְּרִיכִים לַעֲשׁוֹת

ס ראשון. עַיַן בַאַר הַישָב. וּמָה שֶׁכָּתַב בִּשְׁמוּעָה קְרוֹבָה כָּתַב בְּשַׁלְמֵי צְבוּר בְּשֵׁם סַפֶּר שַׁבֶּט יְהוּנְדָה לְמַהָרִיץ עַיַאשׁ בְּיוֹרֶה רֵּעָה שֶׁהַפּוּסְקִים לֹא גּלוּ בינם על יום שני קדם הנץ החקרה, רֵיש פְּנִים לְּנָאוֹ לְּלָאוֹ, רְעָבּרְאׁ בְּנָפְשׁה וְנִתִּעָּבָב בְּיִוֹם שנִי שָׁלֹא לְהָנִים הְּפַלְיוֹ עֵד הָנֵץ הַתְּפָּה בְּרִי לְהִסְּמֵלִק בְּנַשְׁשֹּה וְנְתִעָּבַב בִּיִּוֹם שנִי שָׁלֹא לְהָנִים הְפַלִּין עֵד הָנֵץ הַתְּפָּה בְּיִי לְהִסְּמֵלִק

(ד) ראשון. פרוש, בִּיוֹם הקבורָה, דְּבִיוֹם המִיתָה פָּטוּר מִכֶּל המִצְוֹת כֶּל וְמן שֵׁלֹא גַקְבּר דָּאָז מִקְרֵי אוֹגַן. וְהוּא הדִין אָם שָׁמע שְׁמוּעֶה קְרוֹבֶה אָסוּר גם כֵּן לְהָנִיח אָפּלִין בּיוֹם רָאשׁוֹן כְּמוֹ יוֹם הקְבוּרֶה, ש״ו בְּיוֹרֶה דַּעָה סִימֶן תב סָעִיף קָטֶן א. ומהריט״ץ בְּחָהוּשִׁיו לְפֶרֶק אֵלוּ מָגלְחִין דַּף יב בָּתַב דְּנָקְטִינָן דְּדַּיְקָא יוֹם הַפִּיתָה וְיוֹם הַקְבּרָרָה פָּטוּר מָן הַמְּפִלִּין יוֹם ראשוֹן, אֲבָל כְּשֶהַמִּיתָה הָיָה יוֹם אַחֵר וְהַקְבוּרָה יוֹם

אַחָר חַיָּב בְּתָפּלִין אַפָּלוּ בְּיוֹם ראשון, עַיֵן שְׁם: (ה) הַיָּב. משְׁמע דְּחֹיֶב מָיֶר, אָבֶל בְּיוֹרֶה הַעָּה סִימֶן שפח בְּחב אחר הָגַץ החמָה, עַיַן שְׁבוָ אַבְרָהָם וְעלת מְּמִיד. בְּתַב הֹאְרִ״י ז״ל דאֵין לָהָנִיח מִפְּלִין דְרבָנוּ מָם כֶּל שָׁבְעָה יִמֵּי אָבֶלוּת: (ו) חָדָשוֹת. פֶרוֹשׁ, מִנחְמִים חָדָשׁים. וּמְגַן אבְרָהָם פָּסק דָאָם בָּאוּ פָּנִים חָדָשׁוֹת אֵינוֹ מֵנִיח לְכֹמְחַלֶּה עד שַּיַלְכוּ, אָבֶל אָם מֵנִיח אֵינוֹ חוֹלֶץ, עיַן שְׁם: (ו) הָהוָ רְשוֹשְבָּנָיו. בְּחָשׁוֹבָרות רְמֶ״א סִימֶן קלב כָּתב דְהַהָן בּוְמוֹ הוָה חִיבָּ בְּחָפַלֶּה וּבְתִפְּלֶּיו וְבַן נְחָפִשְׁיט הְמְּנֶהְג בּוְמוֹ הוְה בארצות אלו דְתָתן וְכֶל בְּנֵי חָפָה קורין וּמִתְפּלְלֹין. (כְתב הְשָׁגֵן אבְרָהָם וְלִי נֵרְאָה המֶּקֵל לֹא הִפְסִיד אָם הַחָתוֹ מֵפב אָצִלֶם, עַיִן שָׁם וּבְשְׁיַרִי בְּנֶסֶת הגּדוֹלָה: (ס) וְהַנְּרִיהָם. דּוָקָא הלוֹקְחָים בְּדֵי לְהֹמָצִיאָם לִמָּכֹר לְמִי שָׁצָּרֶיךְ לֶחֶם, אֲבֶל אָם עוֹשָׁה בְּדֵי לְהִשְׁתַבֵּר לֹא מָקְרֵי עוֹפֵּק בְּמְצָּוָה, מָגַן אבְרֶהָם:

משנה ברורה

בְּבֵי לְהַסִּיתַ הַדַּעַת מִדְּבְרֵי הַבַּאִי הַמַּזִּיקִים לַגוּף וְלַנֶּפֶשׁ, וּלְפַנוֹת הַלֵּב לְקַבֶּל עַלַיו עֹל מַלְכוּת שַמַיִם בְּקַרָשֵה: 🏻 הֹ (פוּז) בִּיוֹם רָאשוֹן. פַרוּש, אַפָּלוּ בַּיּזם שַנִּקְבֵּר 🖦 שַאֵינוֹ יום הַמִּיתָה, כֵּיוַן שֶהוּא יום רָאשוֹן לַאֲכֵילוּת וְלַמְנַתָּמִים, וְעֵל בֵּן אֲפָלוּ אִם נִקְבֵּר מּס בַּלַיְלָה לֹא יָנִיתַ תְּפָּלִין בַּיּים, אֲכַל אָם מֵת אוֹ נִקַבַּר בִּתֹל הַמּוֹעֵד, מֵנִיתַ תְּפָּלִין בֵּין בְּתֹל הַמּוֹעֵד וְוְהּפְּרִי מְנֶרִים בְּסִימֶן עַא מְפַקְפֵּק בָּזֶה, דְּמָבֶּל מֶקוֹם יוֹם מר הוּא לוֹ היוֹם הָרָאשׁוֹן, וְעַל בֶּל פָּגִים צָרִיךְ לְזָהֵר שָׁלֹא לְכָרֵךְ עָלֵיהָן, וּכְלָאו הָכִי המְּנָהֶג שֶׁלֹא לְכָרֵךְ על תְּפִלִּין בְּחֹל המוער] ובֵין לְאַתַר הַמּוֹעֵד אַף שָהוֹא יוֹם רָאשׁוֹן לַאֲבֵלוֹת, מִבָּל מַקוֹם ּכְבַר נְחֲמוֹהוּ מְנַחֲמִים בַּמּוֹעֵד. וְכֵן כְּשֶׁנְקְבֵּר בִּיוֹם טוֹב שֵׁנִי יָנִיתַ תְּפְּלִין בָּאָסְרוּ תָג, דִּיוֹם טוֹב שֵׁנִי עוֹלֶה לְמִנְיַן שְׁבְעָה, וְיוֹם שֵׁאַתַר הַמּוֹעֵד יֵתָשֵׁב לְשֵׁנִי. וְכֵן אָם שָׁמֵע שְׁמוּעָה קְרוֹבָה [דְהוְנִוּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִים אָפְלוּ בְּיוֹם שְׁלֹשִים עצָמוֹ) גַּם כֵּן דִּינוֹ כְּיוֹם הַקְּבוּרָה, וְלַבֵּן אֲפִּלוּ אִם שַׁמֵע בַּלַיְלָה, לֹא יָנִיתַ תְּפָּלִין בַּיּוֹם, וַאֲפָלוּ בָּא לוֹ שְׁמוּעָה קְרוֹבָה כְשֶׁכְבַר הַנִּיתַ תְּפָּלִין וְהִתְּתִיל לְהִתְפַּלֵל, תוֹלְצֶן. וְאָם שָׁמֵע שְמוּעָה רְתוֹקָה, דְּהַיְנוּ לְאַתַר שְׁלשִׁים שֶׁאֵין ָהָאַבֵלוּת רַק שָׁעָה אַתַת, מֻתָּר לְהָנִיתַ תְּפָּלִין, וְכַל שֶׁבֵּן שָׁאֵין צַרִיךְ לְתַלְצַן, וְעַל כֵּן אָם כָּא לוֹ הַשְּׁמוּעָה בָּאֵמְצֵע פָּסוּקֵי דְּזְמָרָה וֹכְהַאי גַּוּנָא לֹא יַחַלֹץ הַתִּפְלִין, רַק יַחַלץ מִנְעַלַיו מִשוּם אַבֵּילוּת, וְאָם עַל יְדֵי הַשְּׁמוּעָה בָּא לִידֵי בֶּבִי, צַרִיךְ לְתַלְצַן, בִּדְמוּכָת מִיּוֹרֶה דֵּעַה סִימַן שפת סַעִיף ב וְסִימַן תב בְּשַ״ך סַעִיף קַטָן ב, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסַעִיף ט: (יו) אָסוּר. דְּתְפְּלִין ּנְקָרָאִין פָּאֵר בַּפָּסוּק, וְאָבֵל מְעוֹלֵל בָּאַפֶּר, וְאֵין נָאָה לַתַת פָּאֵר תַּחַת אַפֶּר: (יח) מַכָּאן וָאֵילַךָּ. דְּכָתִיב וָאַתַרִיתָה כִּיוֹם מַר, שְׁמַע מִנַּה דְּעָקַר מְרִירוֹת הוא יום ראשון: (יש) הַנָּב. מַשְׁמֵע דְּתַיָּב מְיָּד, וְיֵשׁ פּוֹסְקִים (מּ) דְּבִיוֹם שני אין להנית קבם הנץ, על כן מהנכון להמתין מלהנית עד אתר הנץ: (ב) פַּנִים חַדַשוֹת. לְנַחָם אוֹתוֹ. וּמַשְׁמַע דְּמֵנִית לְכַתְּחַלָּה, אַכַל פּהָ הָאַחַרוֹנִים מַסְּקֵי דְּאֵין לְהָנִית בִּפְנֵיהֶם תְּפִּלִין עַד שֶׁיֵּלְכוּ לָהֶם, אֶלָּא 🖘 רָאֵין תוֹלֶץ אָם הַנִיתַ קֹרֵם שֶׁכֵּאוֹ פַּנִים תַרַשוֹת: - וֹ (בא) תַיַּבִין בְּתָפּלִין. דּלֹא תַמִיר תַשְעַה בָּאַב מִשְּאַר יִמִי אַכֵּלוּת: ז (כב) וְכַל בְּגֵי תְפָּה וְכֹּוּ׳. וְדַוְקָא מּה בִּמְקוֹם הַחָפַּה, דְּשָׁם שְׁכִיתַ שִׁכְרוּת וְקַלוּת ראש: (כג) פְּטוּרִים. בִּתְשוּבַת רַמָ״א סִימָן קלב בַּתַב, דְּהָאִידַנָא שֶׁאַף הָתַתַן תַיַב בִּקָרִיאַת שָׁמַע וּתִפּלַה וַכְּמוֹ שֶׁבֶּחוֹב בְּסִימֶן ע] מִמֵּילַא חַיַּבִין הַחַתַן וְכַל בְּנֵי הַתֻּפָּה גַם בִּתְפִּלִּין, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַכְרָהָם שֶׁמְפַּקְפֵּק בְּדִינו ומצבד לפסק כְהַשַּלְתָן עַרוּך דִּפְטוּרִין מִתְפַלִין בְעַת הַמִּשְׁתֶּה, וְגַם לְעִנְיַן ַתִּפַּלָה, הַמֵּקֵל כִּדַעַת רַשִּׁ"י לִפָּטֹר בְּעֵת הַמִּשְׁתֵּה לֹא הִפְּסִיד אָם הַתָּתַן מַסֶב אַצַלָם, דָאַז הָוֵי מִצָּוָה לְדַעַת רַשִּׁ״י, אַכָל מִדְּבַרֵי הַגְּרָ״א בְּבַאוּרוֹ מַשְמַע שֵאֵין לִהָקָל לִענִין תִפְּלָה, וּכְמוֹ שֵבָּתַב בְּבֵית יוֹמַף בִּסִימַן רלב. וְעַיֵּן בְּעֹלַת מָמִיד וּכְבִרְבֵּי יוֹסֵף שֶׁבָּתְבוּ דְּנִתְפַּשֵׁט הַמִּנְהָג כְּהַרַמָּ״א שֶׁהָתָתַן ּוְבַל סִיעַתוֹ קוֹרִין וּמְנִיתִין תְּפִּלִּין וּמִתְפַּלְלִין מִיּוֹם הַרָאשׁוֹן עַד יוֹם הַשְּׁבִיעִי:

בַאור הַלְּכָה הב״ת, דְעל כָּל פָּגִים קַטָּן כָּן שְׁתֵּים עָשְׂרֵה שָׁנָה הלּוֹמֵד תּלְמוּד וּמֵבִין יַכוֹל

לָהָגִיח תִּפְלִּין, דְּעָלַיו בִּוֹדאִי גוּכל לְסִמֹךָ, אָם יוֹדֵע לְשָׁמֹר אָת עצָמוֹ מֵהדְּכַרִים הּנִּוְפָּרִים בְּסָמוּךְ: אֹ * בּוֹתְבֵי סְפָּרִים מְפִּלִּין וּמְזוּזוֹת וְכוּ׳. בֵּן צָרִיךְ לוֹמר, הָכִי אִיתָא בּגְּמָרָא וּכְכָל הָרָאשׁוֹנִים: * הֵם וְתַגָּרֵיהֶם וְכוּי. עיֵן בּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה מה שָּבֶּתבְנוּ בְּשֵׁם המָגֵן אבְרָהָם. וְלֹעְנִיּוֹת דּעְתִי צָרִידְ עִיּוּן מִבָּבָא מְצִיעָא דּף פב ע״ב, מר סָבר מִצְוָה קַעְבֵיד שֶׁהְלְוָהוּ וּמר סָבר לָאו מִצְוָה קַעְבֵיד שֵׁלְהִנָאַתוֹ מְתְבּוּן, וְעַיֵּן בְּרשִׁ״י שָׁם דִּבּוּר המתְחִיל בְּמלְוָה צָרִידְּ וְכוּי, אְפִלּוּ הָכִי אִיבָּא מְצְוָה עד כָּאן לְשׁוּגוֹ, הְרֵי דִּסְכִירָא לֵה לְר׳ עְקִיכָא הַהְלָּכָה כְּמוֹתוֹ הִאְפִּלוּ הֵיכָא שַהוא מִכוּוַן לֹהְנָאַתוֹ גִּם כֵּן מִקְרֵי עוֹסֵק בִּמְצָוָה וֹפָטוּר מִלְמֵיתב רְפָּתֵא לְענִיָא, דעל ידי זה הוי שומר שכר. ואולי דכונת הגמרא במה שכתב מר סבר מצוה קַעָבֵיד שָהַלְוָהוּ, היִנוּ, שָׁמִּפִּתָמָא מִכוּוּן בָּזָה לִקְיֵם מִצְוֹת בּוֹרָאוֹ וִמְכוּוְן לֹהְנָאָתוֹ גם כֵּן, וְר׳ אֱלִיעָזֶר סָבר דְּלֹהְנָאָתוֹ לְבד מִכוַן, וּכְעֵין מה שֶׁפֵּרַשׁ רשִׁ״י בִּפְּסָחִים דף ת ע״ב הפור המתחיל הָרֵי זָה צדִיק בָּמוּר וְכוּי, וּמִתְפּוַן אף וְכוּי, וְשָׁם בְּעמוּד א דִּפוּר המתְחִיל וּכְהאי גּוְנָא וְכוּי, עיֵן שָׁם, אְבֶל אִם אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁכּוָנָתוֹ רק כְּדֵי לְהֹרְוִית לֹא מִקְרֵי עוֹסֵק בְּמִצְוָה. וּמִכֶּל מָקוֹם נִרְאָה לִי דְאָם כּוָּנָתוֹ לְשָׁנֵיהֶם בִּשָׁוָה מִקְּרֵי עוֹסֵק בִּמִצְוָה, וּכִעְנִין מה שַׁפָּסק הָאֵלִיָה רבָה בִּסִימָן תקפט סַעִיף קַטַן ח, דָאָם תַּקע פַּשוֹפַר לְהָתַלֹמֵד וָגם לַצֵאת כּוֹ יְדֵי מְצְוָה יַצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְדע עוֹד, דִּלְעְנְין בְּתִיבת סְתַ״ם גוּפָא, כְּמוֹ שֶׁמָצוּי שֶׁהכּוֹתֵב כּוָּנָתוֹ לְהַשָּׁתַכֵּר, מְסִתפָּקְנָא לוֹמר דּאִפְלוּ הַכִי מִקְרֵי בְּכָלל עוֹסֶק בִּמצְוָה, אך דְּלְכאוֹרָה הוא היְנוּ הךָ, דְּהמָגַן אַכְרָהָם שָׁהֵבִיא מִפֵּרוּשׁ רֹשִׁ״ִי נְרָאָה לְעִנִיּוּת דּשְׁתִּי לְחֹלֵּק, אף דְעל יְדֵי זֶה יִפּל מִמֵּילָא גם כֵּן הקַשְׁיָא שֶׁל המָגֵן אַכְרָהָם, וְהוֹא, דְּלְעָנִין פָּתִיבָה גּוּפָא דְּהִיא בְּודאי עֶצֶם מִצְוָה, בְּדְכְתִיב וּכְתבְתָם, וְרק דְּאֵינָה גְּמר מִצְוָה קֹדם הקשירה, וכדמוכת במנתות (מא) [מב] ע״ב, הוא תמיד בכלל עוסק בָּמִצְוָה, וֹאִפְּלוּ אָם אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁעִקּר התְחַלָּתוֹ לְכִתֹבׁ הָיָה רק בְּשָׁבִיל שַּׁכָר, וְלוּלֵי זֶה לֹא הָיָה מתִחִיל, מִבֶּל מָקוֹם אָמִרִינָן דִּהשָׁתָא שֶׁבּוֹתֵב אֵין מְכוּוַן בְּלֶל, רק שַבּוֹתֶב סְתָם לְשֵׁם מָצָוֹת תַּפְלִּין כּהִין, וּמה שַׁפַּרָשׁ רשִׁ״י, הלוֹקְחִין כְּדֵי לְהֹמְצִיאָן וְכוּי, הְלֹא רק על וְתאָרֵיהֶם פַּרַשׁ, וְכוּנָתוֹ הְשָׁם הְלֹא המִסְחָר בְּעִנְיְנֵי תְּפִּלִין לֹא נִוְכּר בְּשׁוּם מָקוֹם לְמִצְוָה, ואָפִּלוּ אָם נֹאמר דְּמה שֶׁהוּא מוֹכֵר לְאֵיזָה אָדָם הצָרידְ תְפִלִּין הוא בִּכְלל עוֹסֵק בְּמִצְוָה, על כָּל פָּנִים בְשָׁעָה שָׁהוּא קוֹנֶה התפלין מהפופר כבי לִסְתֹר בָּהֶם אֵין שָׁם לְעֵת עתָה עֶצֶם פְּעֵלֹת המִצְוָה כִּלֶל בְּהמִעשָּה גּוּפָא, וְהגְּמָרָא פְּטָרָן בְּכָל גּוְגֵי, לָכֵן פֵּרַשׁ רשִׁ״י חלוֹקְחִין כְּדֵי לְחמְצִיאָן לִמְבֹר לְמִי שָצָרִיךְ לָהָם, וְרוֹצָה לוֹמר דְּאָז על יְדֵי מִחְשׁבְתוֹ שָׁהוֹא לְשֵׁם מִצְוָה מְחִשִּיב פִּעֶלָתוֹ לְעוֹסֵק בְּמִצְוָה, מה שָׁאֵין כֵּן בְּענְיְנֵי מְחְזִיר אְבֵּדָה וּכְתִיבת סְתַ״ם וּכָהאי גּוְנָא, הפָּעֵלָה גּוּפָא הוא בִּכְלל עוֹסֵק בִּמִצְוָה: * וְאָם הָיוּ וְכוּ׳. עיָן בְּעלת תַּמִיד וּכְמַגֵן אכָרָהַם וּכְכֵאוּר הגַרַ״א וּשַׁאַרֵי אחָרוֹנִים דְּדעת הרמ״א לַפְּסֹק פְתלְמוּדָא דִּידָן וְלֹא כְּהֹיְרוּשׁלְמִי, על כֵּן פְּטָרוֹ אף מִקּוֹרִיאת שָׁמע וּתְפּלָה גוּפָא, וְלֹא כְּהמְחבֵר דִּלְדִידֵה בְּכָל גּוְנֵי חיָב בְּקְרִיאת שְׁמע וּתְפַּלָּה, וּמשְׁמע מֵעלֹת תָמִיד וּמָגֵן אבְרָהָם וּהְלָכָה בְּהרְמָ״א: * צְרִיכִים

לַצְשׁוֹת מְלַאַכְתָּן וְכוּ׳. עיֵן בּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קטָן כו שָׁהָעְתּקְתִּי

ה (כד) ותגביקם. אף שַמַּרוִיתִין מִנָה. וַדְוַקָא אִם עַקַר בַוַנַתָם כְּדֵי לָהַמְצִיאָן לְמָכֹּר לְמִי שַׁצְרִיךְ לַהָּם, אֲכַל אם עַקַר בַוַנַתָם רַק לְהְשַׁתְּכֵּר לֹא מקרי עוסק במצוה ופגן אברהם: (כד) ותגרי תגריתם. הקונים מן הקונים למכר על יד: (כו) צריכים וכוי. כגון שנודמן לו קונה

שַׁעַר הַצִּיון

ה (יל) ש״ז וְאלֹיָה רַבָּה וְדָגוּל מִּרְבָבָה בְּיוֹנְה דַּצָּה סִיפָן שפח וְדָרָדְ הַחִיּס, וְכֹן הַסְפֵּיס בְּשַׁצֵּד מְשׁוּה מְשׁרָה בְּלֹא בְּסְהַרְיטִ״ץ וְחַיֵּי אָדָס: (יג) אַלְיָה רַבָּה וְדְנְדְ הַחִיּס, וְכֹן בְּלְ הַסְּעִיךְ מְשֶׁרָ: זֹ (עוֹ) לֶקם חֲמִרוֹת: (יג) ינִרָה דַּצָּה סִיפָן שפח: (יד) מָגן אַבְּדָהָס וֹפְרִי מְגָּדִיס: זֹ (עוֹ) לֶקם חֲמִרוֹת: